

Examen VWO
2017

tijdvak 2
woensdag 21 juni
13.30 - 16.30 uur

management & organisatie

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 28 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 66 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

Uitgeverij Het Lezende Luipaard nv toont de volgende cijfers:

Creditzijde van de balansen Het Lezende Luipaard nv (getallen x € 1.000)

		31-12-2016		1-1-2016
Aandelenkapitaal	5.000		5.000	
Aandelen in portefeuille	<u>1.000</u>		<u>1.200</u>	
		4.000		3.800
5% Winstpreferente aandelen		800		800
Agioreserve		950		600
Algemene reserve		1.200		1.200
Voorzieningen		2.000		1.200
6% Hypothecaire lening		3.100		2.900
Crediteuren		1.400		1.900
Winst na belasting		<u>610</u>		<u> </u>
		14.060		12.400

De nominale waarde van een aandeel is € 50.

- 1p 1 Behoren de voorzieningen tot het eigen vermogen of tot het vreemde vermogen?

De enige aandelenemissie in 2016 was op 30 juni.

- 2p 2 Bereken de emissiekoers in euro's van een aandeel Het Lezende Luipaard bij de emissie van 30 juni 2016.

De directie wil graag dat de solvabiliteit (Eigen Vermogen/Vreemd Vermogen), na winstverdeling en het voldoen aan de betalingsverplichtingen als gevolg van de winstverdeling, boven de 1,0 blijft. Zij stelt de volgende verdeling van de winst na belasting over 2016 voor:

- Het restant van de winst na belasting en dividend op de balans onder 'Algemene Reserve' wordt opgenomen.
- Houders van winstpreferente aandelen ontvangen uitsluitend cashdividend.
- Voor alle houders van gewone aandelen is 3,5% cashdividend en 4% stockdividend beschikbaar.

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders is hiermee akkoord gegaan.

De dividendbelasting is 15%.

- 2p **3** Bereken het bedrag dat wordt toegevoegd aan de balanspost Algemene Reserve van Het Lezende Luipaard na de winstverdeling over 2016.
- 2p **4** Bereken de totale dividendbelasting die de belastingdienst als gevolg van de winstverdeling over 2016 van Het Lezende Luipaard moet ontvangen.
- 3p **5** Toon met een berekening aan of de solvabiliteit (Eigen Vermogen/Vreemd Vermogen) van het Lezende Luipaard, na de winstverdeling en het voldoen aan de betalingsverplichtingen als gevolg van de winstverdeling over 2016, boven de 1,0 blijft.

Opgave 2

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 1 tot en met 5.

Bij deze opgave blijven de belastingen buiten beschouwing.

BEUK is de jongerenorganisatie van de vereniging Behoud het Nederlands Landschap (BNL).

Van BEUK kunnen alleen jongeren lid worden. BEUK houdt zich vooral bezig met veldonderzoek, natuurbescherming en natuurbeheer.

BEUK is een vereniging met rechtspersoonlijkheid.

- 1p 6 Noem één voordeel voor de bestuurders van BEUK dat de vereniging rechtspersoonlijkheid heeft.

BEUK moet ieder jaar aan haar leden en aan het bestuur van BNL rapporteren over de financiën. Zij moet hiertoe financiële overzichten opstellen.

Beginbalans per 1 januari 2016

- 3p 7 Stel met behulp van de informatiebronnen 1 en 2 de beginbalans van BEUK per 1 januari 2016 op. *Vul hiertoe de uitwerkbijlage die bij deze vraag hoort zo volledig mogelijk in.*

Bij de vragen 8 tot en met 13 horen de informatiebronnen 2 tot en met 5.

Staat van baten en lasten over 2016

Voor het vervoer van materiaal van en naar de verschillende zomerkampen werden tot en met februari 2016 bestelbussen gehuurd. De transportlasten liepen daardoor hoog op.

Besloten werd om per 1 maart 2016 een tweedehands bestelbus aan te schaffen.

- 2p 8 Bereken voor BEUK de totale maandelijkse constante lasten die voortkomen uit aanschaf en bezit van de bestelbus vanaf 1 maart 2016.
- 4p 9 Vul de resterende gegevens van de staat van baten en lasten over 2016 in. *Vul hiertoe de uitwerkbijlage die bij deze vraag hoort zo volledig mogelijk in.*

Balans per 31 december 2016

- 2p 10 Bereken hoeveel leden op 31 december 2016 de contributie over 2016 niet hebben betaald.
- 2p 11 Bereken de omvang van de Voorziening onderhoud bestelbus per 31 december 2016.

De penningmeester stelt met behulp van de beginbalans per 1 januari 2016, de staat van baten en lasten over 2016 en het overzicht van ontvangsten en uitgaven in 2016 de eindbalans per 31 december 2016 op.

- 6p 12 Stel de eindbalans per 31 december 2016 van BEUK op. *Vul hiertoe de uitwerkbijlage die bij deze vraag hoort zo volledig mogelijk in.*

Oordeel bestuur BNL

Het bestuur van BNL bestudeert de eindbalans van BEUK per 31 december 2016 en is erg ontevreden over de omvang van de liquide middelen van de jongerenorganisatie.

De penningmeester van BEUK relateert de zorgen over de omvang van de liquide middelen: "Het is geen structureel probleem."

- 2p 13 Ondersteun de mening van de penningmeester van BEUK met behulp van gegevens uit de financiële overzichten van 2016.

Opgave 3

In deze opgave is het btw-tarief 21%.

Dan Bricklin is directeur-grotaandeelhouder en tevens de enige werknemer van klussenbedrijf Visicalc bv. Voor het maken van offertes kijkt Bricklin naar zijn gerealiseerde cijfers van 2016 en gebruikt deze als basis voor 2017.

Gegevens over 2016

directe materiaalkosten	€ 360.000
variabele indirecte kosten	€ 97.200
constante indirecte kosten	€ 25.000
normaal aantal manuren	1.700
werkelijk aantal manuren	1.820
bruto-uurloon in offerte	€ 38,50
winstmarge	15% van de offerteprijs exclusief btw

- 1p 14 Was er over 2016 sprake van een positief of van een negatief bezettingsresultaat op de constante kosten? Licht het antwoord toe zonder een berekening.

Ter berekening van de kostprijs van een klus past Bricklin de verfijnde opslagmethode toe:

- De variabele indirecte kosten worden uitgedrukt in een percentage van de directe materiaalkosten.
- De constante indirecte kosten worden uitgedrukt in een opslag in euro's per manuur.

Bricklin verwacht dat de totale constante indirecte kosten over 2017 met 2% zullen toenemen ten opzichte van die over 2016 en dat de loonkosten per manuur en het normale aantal manuren gelijk blijven.

- 1p 15 Bereken voor 2017 het opslagpercentage ter dekking van de variabele indirecte kosten.
- 2p 16 Bereken voor 2017 het tarief in euro's per manuur ter dekking van de constante indirecte kosten.

In maart 2017 maakt Bricklin een offerte voor de uitbouw van een woonkamer.

In de offerte is onder andere opgenomen aan:

- directe materiaalkosten: € 3.200
- totale werktijd: 36 uur.

4p **17** Bereken de offerteprijs inclusief btw.

Opgave 4

Flat.com is een webwinkel, gespecialiseerd in de verkoop van boeken en consumentenelektronica.

Met de groei van internetverkoop zorgde het systeem van handmatig bestellingen verwerken voor steeds meer vertragingen en fouten.

Begin 2012 besloot Flat.com een nieuwe hal te plaatsen. Dit leidde tot investeringen die op de balans per 1 januari 2013 tegen de historische aanschafwaarde zijn opgenomen.

Investeringen in hal plus aanvullende gegevens

	hal
aanschafwaarde	€ 2.500.000
restwaarde	€ 400.000
levensduur	20 jaar
exploitatiekosten	€ 10.000 per jaar

Vier jaar later wordt er besloten om op 1 januari 2017 over te gaan tot een eenmalige herwaardering van de hal.

Herwaardering hal

Met ingang van 1 januari 2017 wordt de hal niet langer gewaardeerd tegen de historische aanschafwaarde, maar tegen de actuele waarde. De accountant geeft aan dat er, bij waardering van de hal tegen de actuele waarde, uitgegaan moet worden van een aanschafwaarde van € 3.000.000 en een restwaarde van € 480.000. De levensduur blijft onveranderd.

- 2p **18** Bereken met welk bedrag de jaarlijkse afschrijvingskosten van de hal met ingang van 2017 veranderen als gevolg van deze aanpassing. Geef ook aan of er sprake is van een toename of van een afname.
- 2p **19** Tot welke verandering(en) op de creditzijde van de balans per 1 januari 2017 leidt deze aanpassing? Geef de balanspost(en), het (de) bedrag(en) en of er sprake is van een toename of van een afname.

Opgave 5

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 6 tot en met 8.

In deze opgave blijft de btw buiten beschouwing.

Greenturtle nv is een groothandel in grasrobots. Greenturtle wil verhuizen van Groningen naar een nieuw pand in Nunspeet. Dit pand vergt op 1 januari 2017 een investering van € 2.000.000.

De directie stelt aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor om deze investering te financieren door middel van:

- het afsluiten van een zo hoog mogelijke hypothecaire lening bij de Termijnbank en,
- indien noodzakelijk, een emissie van aandelen voor het resterende bedrag.

- 2p **20** Noem twee redenen waarom de directie een voorkeur kan hebben voor financiering door middel van vreemd vermogen boven een emissie van aandelen.

De Termijnbank wil Greenturtle een hypothecaire lening van een bepaald maximumbedrag verstrekken. De Termijnbank gaat er bij het berekenen van dit maximumbedrag van uit dat na het afsluiten van de hypothecaire lening en de emissie van aandelen de solvabiliteit (Totaal Vermogen/ Totaal Vreemd Vermogen) per 1 januari 2017 niet lager mag worden dan 1,5 (zie informatiebron 6).

- 3p **21** Bereken de maximale omvang van de hypothecaire lening die de Termijnbank op 1 januari 2017 zal verstrekken ten behoeve van de financiering.

Het resterende bedrag voor de investering wil de directie via een emissie van aandelen financieren. De emissiekoers is door de directie vastgesteld op 150%.

De aandeelhouders gaan akkoord met de emissie mits het beschikbare dividend per aandeel over 2017 minstens € 3 bedraagt.

De directie van Greenturtle verwacht dat door de investering de winst na vennootschapsbelasting over 2017 met 20% zal stijgen ten opzichte van de winst na vennootschapsbelasting over 2016. Hierdoor kan worden voldaan aan de dividendeis van de aandeelhouders.

De REV (rentabiliteit op het geïnvesteerde eigen vermogen) na vennootschapsbelasting was 7,5% over 2016.

2p **22** Bereken de verwachte winst na vennootschapsbelasting over 2017 (*zie informatiebron 6 en formuleblad*). Rond af op hele euro's.

3p **23** Toon met een berekening aan of aan de eis van de aandeelhouders, met betrekking tot het dividend per aandeel, in 2017 wordt voldaan (*zie informatiebron 7 en formuleblad*).

De directie gaat de creditzijde van de balans per 1 januari 2018 opstellen. In de uitwerkbijlage horende bij vraag 24 zijn de posten aandelenkapitaal en langlopende schulden nog niet ingevuld.

Deze zullen veranderen door

- de financiering van het nieuwe pand per 1 januari 2017,
- de winstuitkeringen per 1 januari 2018 als gevolg van de winstverdeling over 2017 en
- de jaarlijkse aflossing van € 150.000 op de hypothecaire lening op 31 december. De eerste aflossing zal plaatsvinden op 31 december 2017.

5p **24** Stel de creditzijde van de balans per 1 januari 2018 op. *Vul hiertoe de uitwerkbijlage die bij deze vraag hoort volledig in (zie informatiebron 6).*

De hypothecaire lening zal een variabel interestpercentage hebben. Elk jaar wordt het interestpercentage voor het komende jaar bepaald op basis van de solvabiliteit per 1 januari van dat jaar (*zie informatiebron 8*).

Tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders meldt aandeelhouder Fleur Heuft dat door de investering en financiering in 2017 het interestpercentage in 2018 van de aangetrokken hypothecaire lening zal stijgen.

2p **25** Toon met een berekening aan of Fleur Heuft gelijk heeft.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Opgave 6

In deze opgave blijven de belastingen buiten beschouwing.

OLGA bv importeert één type wensballon vanuit Polen. Ze levert op bestelling aan verschillende afnemers in Nederland. OLGA hanteert voor de voorraadwaardering het lifo-systeem.

Over de maand november 2016 is het volgende bekend:

- De verkoopprijs is € 3,50 per wensballon.
- Bij een verkoop door OLGA boven de 150.000 stuks per keer wordt 10% korting gegeven op het totaalbedrag van deze bestelling.
- De technische voorraad van OLGA op 1 november 2016 is 175.000 wensballonnen ter waarde van € 1,30 per stuk.
- De levertijd bij een bestelling uit Polen is drie dagen.
- De levertijd bij een bestelling aan afnemers is één dag.

Verdere gegevens over de in- en verkopen van OLGA:

datum	inkoop	inkoopprijs	verkoop
	aantal stuks	per stuk	aantal stuks
30 oktober	150.000	€ 1,25	
4 november			80.000
7 november	100.000	€ 1,20	
15 november			150.000
19 november	100.000	€ 1,10	
28 november			200.000
30 november	200.000	€ 1,00	

3p **26** Bereken de brutowinst van de verkoop op 28 november 2016.

1p **27** Bereken de technische voorraad in aantallen wensballonnen per 1 december 2016.

De economische voorraad is 295.000 wensballonnen per 1 december 2016.

1p **28** Geef een reden waarom de economische voorraad afwijkt van de technische voorraad per 1 december 2016.